

Zmiany klimatu mogą być tak groźne jak wojna

Wokół tajemnicy życia na Ziemi

James Ephraim Lovelock to naukowiec bardzo mocno związany z ruchem ekologicznym i znany każdemu obrońcy przyrody. Sam Lovelock bywa określany jako ekolog i obrońca przyrody. Ukończył chemię na Uniwersytecie w Manchesterze w 1941 r. Potem otrzymał doktorat z medycyny w London School of Hygiene and Tropical Medicine i doktoryzował się na Uniwersytecie Londyńskim, gdzie otrzymał tytuł naukowy za pracę z biofizyki. Napisał ponad 200 prac obejmujących różne dziedziny: biologię, chemię, medycynę i geofizjologię. Jest autorem ponad 50 patentów, których większość ma zastosowanie w pomiarach chemicznych. W świecie naukowym, a szczególnie poza nim, znany jest jako autor hipotezy Gai, na temat której napisał cztery książki. Zakładał w niej, że cała Ziemia jest samoregulującym się systemem, który potrafi kształtować środowisko tak, by było ono odpowiednie dla życia. Hipoteza Gai sprawiła, że Lovelock ma wielu przeciwników, głównie w kręgach naukowych i wielu zwolenników, zwłaszcza w środowiskach ekologicznych.

James Lovelock – zmienił nasz sposób myślenia o Ziemi upload.wikimedia.org

James Lovelock funkcjonuje w wielu dyscyplinach i wypowiada się na bardzo różne tematy, w tym wygłasza często kontrowersyjne poglądy na zagadnienia związane z ochroną przyrody i środowiska.

Uważa na przykład, że zanieczyszczenia to zjawiska naturalne, które nie przeszkadzają powszechnej harmonii, stanowią one element „powtórnego obiegu”. Elektrownie nuklearne odtwarzają według Lovelocka te zjawiska, które istnieją już w naturze, natomiast spalanie węgla jest nienaturalne. Większym zagrożeniem niż broń nuklearna jest według niego manipulowanie genetyką roślin. Nie podziela w pełni obaw dotyczących niszczenia ozonu przez freony, postęp techniczny uważa za dobry dla środowiska.

Wartym odnotowania są jego wypowiedzi na temat zmian klimatu. W 2006 r. na łamach brytyjskiego „The Independent” stwierdził, że w wyniku globalnego ocieplenia miliardy z nas umrą, a nieliczni którzy przeżyją, znajdą miejsce do życia w Arktyce, gdzie klimat pozostanie akceptowalny (James Lovelock: *The Earth is...*). W „The Guardian” pojawia się jego wypowiedź, że 80% ludzi zginie w XXI wieku, a zmiany klimatyczne potrwać 100 000 lat. Ponad sześć miliardów ludzi zostanie dotkniętych powodzią, suszą i głodem do 2040 r. Stwierdził, że mieszkańcy z południowej Europy, a także z południowo-wschodniej Azji, będą walczyć o przedostanie się do krajów takich jak Kanada, Australia i Wielka Brytania (We're all doomed !). Przewidywał, że znaczna część Europy stanie się niezdatna do zamieszkania, kiedy zamieni się w pustynię, a Wielka Brytania stanie się europejską „tratwą ratunkową” ze względu na jej stabilną temperaturę spowodowaną otoczeniem przez ocean. Zwracał uwagę, że musimy pamiętać o niesamowitym tempie zmian i uświadomić sobie, jak mało czasu pozostało do działania (James Lovelock: *The Earth is...*). W 2007 r. nieco złagodził swoje stanowisko sugerując na sympozjum World Nuclear Associations, że zmiany klimatyczne ustabilizują się i okażą się możliwe do przeżycia, a sama Ziemia nie będzie zagrożona. Organizmy żywe, w tym ludzie będą jednak zmuszone do masowej migracji, aby pozostać w sprzyjającym klimacie (Lovelock: *Respect the Earth*). W wywiadzie dla „The Guardian” z marca 2010 r. mówił o swoim przeświadczeniu, że „zmiany klimatu mogą być tak groźne jak wojna” i sugerował, że może być konieczne, aby odłożyć na bok demokrację na jakiś czas (James Lovelock: *Humans are ...*). W 2012 r. w wywiadzie dla MSNBC dokonał ponownie małej wolty gdy stwierdził, że jego głos był zbyt alarmistyczny, podobnie jak przesłanie z filmu „Niewygodna prawda” i książki „The Weather Makers”. Stwierdził, że nadal uważa, że klimat się ociepla, chociaż tempo zmian nie jest takie, jak dotychczas sądził i będą one odczuwalne w dalszej przyszłości (Gaia' scientist ...). Lovelock jest też zwolennikiem krytykowanej przez środowiska ekologiczne geoinżynierii. W 2007 r. Lovelock i Chris Rapley zaproponowali budowę pomp oceanicznych do pompowania wody z dołu poniżej termokliny, aby nawozić glony w wodach powierzchniowych i pobudzić je do rozwoju. Tym sposobem chciano przyspieszyć transfer dwutlenku węgla z atmosfery do oceanu poprzez zwiększenie produkcji podstawowej (Lovelock, Rapley 2007).

Czy alarmistyczne tony jakie pojawiały się w wypowiedziach Jamesa Lovelocka odnośnie skutków zmian klimatu są mocno przesadzone? Spójrzmy na głos, który dobiega z Watykanu. W lipcu tego roku w Watykanie odbyło się sympozjum, mające wesprzeć COP24 w Katowicach, a także wcześniejsze spotkanie Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Banku Światowego. To spotkanie zostało zwołane w trzecią rocznicę opublikowania encykliki środowiskowej papieża Franciszka *Laudato si'* („W trosce o nasz wspólny dom”). Szef dykasterii, kardynał Peter Turkson, podczas otwarcia stwierdził, że nasza planeta „znajduje się na granicy bezprecedensowej, globalnej katastrofy”. W jego przekonaniu, skutki zmian klimatycznych, to jest ocieplenia i podnoszenia się poziomu mórz, „stawiają pod znakiem zapytania przyszłość ludzkiej egzystencji” (Watykan wzywa ...).

Prof. Piotr Skubała

Literatura:

- *Gaia' scientist James Lovelock: I was 'alarmist' about climate change. MSNBC on 24 April 2012.*
desdemonadespair.net/2012/04/gaia-scientist-james-lovelock-i-was.html, dostęp 8.07.2018

- James Lovelock: *The Earth is about to catch a morbid fever that may last as long as 100,000 years.* The Independent, 16 January 2006, dostęp 8.07.2018
- James Lovelock: *Humans are too stupid to prevent climate change.* The Guardian, 29 March 2010, theguardian.com/science/2010/mar/29/james-lovelock-climate-change, dostęp 8.07.2018
- Lovelock: *Respect the Earth.* World Nuclear News, 6 September 2007, world-nuclear-news.org/newsarticle.aspx?id=13998&LangType=2057&terms=lovelock, dostęp 8.07.2018
- Lovelock J. E., Rapley C. G. 2007. *Ocean pipes could help the Earth to cure itself.* Nature 449: 403.
- Watykan wzywa do pilnych działań w celu zwalczania zmian klimatycznych, pch24.pl/watykan-wzywa-do-pilnych-dzialan-w-celu-zwalczania-zmian-klimatycznych-61487,i.html, dostęp 8.07.2018
- We're all doomed ! 40 years from global catastrophe - says climate change expert. Daily Mail, 22 March 2008, dostęp 8.07.2018